

Zienswijze dorpen Jelsum, Koarnjum, Marsum en Ingelum op wijziging Omgevingsverordening 12 mei 2024

Inleiding

Zoals bij u bekend is zijn wij al sinds januari 2017 bezig om een zonnepark van 12 ha. te realiseren ten westen van Vliegbasis Leeuwarden. Hiervoor hebben wij, voor juni 2020, de stappen van meerdere Sinnetafels doorlopen welke resulteerde in een uitkomst dat deze locatie geschikt was voor een zonnepark (6 november 2018 en 6 maart 2019). Deze locatie is gekozen op basis van een zorgvuldige landschappelijke afweging onder leiding van landschapsarchitecten, samen met Hûs en Hiem, gemeente Waadhoeke, gemeente Leeuwarden, Wetterskip, dorpsbelangen, Liander, energiecoöperaties en diverse andere belanghebbenden. Ook u als provincie nam deel aan deze tafels.

Bij het initiatief wordt rekening gehouden met multifunctioneel ruimtegebruik. De samenwerking met de vliegbasis en de ontwikkeling van biodiversiteit zijn hier voorbeelden van. De overwegingen en de gevolgde procedure zijn terug te vinden in de verslagen van de Sinnetafels (zie bijgevoegde bijlagen). Tijdens de Sinnetafels is afgesproken dat de provincie en gemeente in samenspraak de vergunning zouden organiseren. Het eenzijdig wijzigen van de verordening zal deze lopende samenwerking van de vergunningsprocedure teniet doen. Omdat hierdoor de procedure verandert kunnen deze wijzigen aangemerkt worden als het achteraf aanpassen van de procedure. Dit is in strijd met beginsel 2b. Rechtszekerheidsbeginsel van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

In onderstaand figuur is de locatie van dit initiatief te zien:

Graag willen wij er verzekerd van zijn dat deze locatie en het initiatief nog steeds geschikt geacht wordt door de provincie ondanks de wijzig(en) van de provinciale Omgevingsverordening. In de nieuwe ontwerp-Omgevingsverordening welke van 02-04-2024 tot en met 13-05-2024 ter inzage ligt constateren wij dat de aangepaste regels voor zonneparken zoals weergegeven in afdeling 6.2 van de verordening de realisatie van het zonnepark op deze locatie mogelijk bemoeilijken. Hieronder gaan wij artikelsgewijs in op de ontwerpverordening:

1. Overgangsrecht

In artikel 9.3 lid 3. stelt u dat de 'Zonneladder' uit artikel 6.4 niet van toepassing is voor 'plannen waarvoor vóór 3 juni 2020 een zorgvuldig proces heeft plaatsgevonden samen met de lokale gemeenschap en waarbij de lokale gemeenschap voor minimaal 50 procent mede-eigenaar wordt van de opstelling voor zonne-energie.'

Wij zijn van mening dat dit artikel op ons initiatief van toepassing is. Graag zien wij bevestigd dat ons initiatief voor de realisatie van een zonnepark bij de vliegbasis Leeuwarden valt onder deze uitzondering. N.B.: **Ons initiatief voor deze locatie is breed gedragen binnen de dorpen en zorgt voor 100% lokaal eigenaarschap.**

Daarbij merken wij op dat artikel 9.3 lid 3. slechts een uitzondering biedt op artikel 6.4 'Zonneladder' uit de verordening en niet op artikel 6.5 en 6.6. Daarom vragen wij ons af of wij alsnog moeten voldoen aan artikel 6.6 omdat de locatie van ons initiatief feitelijk op grond ligt met een agrarische bestemming buiten bestaand stedelijk gebied. Mocht dit zo zijn dan kunnen wij mogelijk niet voldoen aan de gestelde voorwaarden uit dit artikel en zouden wij een aanpassing willen zien van artikel 9.3 lid 3. waarin ook een uitzondering wordt opgenomen voor de overige artikelen van afdeling 6.2 of een aanpassing van artikel 6.6 zodat de locatie van ons initiatief past binnen deze voorwaarden. Hieronder gaan wij in op artikel 6.6.

2. Opstellingen voor zonne-energie op landbouwgronden

In artikel 6.6 stelt u als provincie dat een omgevingsplan geen bouwmogelijkheid voor nieuwe opstelling van zonne-energie op landbouwgronden mag bevatten buiten bestaand stedelijk gebied. Onder lid 2 (met toepassing van lid 3 en 4) kan hiervoor afgeweken worden. Hieronder gaan wij puntsgewijs in op deze artikelen:

Artikel 6.6 Opstellingen voor zonne-energie op landbouwgronden

1. Een omgevingsplan bevat geen bouwmogelijkheid voor nieuwe opstellingen van zonne-energie op landbouwgronden buiten bestaand stedelijk gebied.

2. In afwijking van het eerste lid kan in een omgevingsplan, voor een maximale termijn van 25 jaar, een opstelling van zonne-energie op landbouwgronden worden toegestaan, mits:

*a. het een lokaal maatschappelijk initiatief betreft en de locatiekeuze voortvloeit uit een omgevingstafel: **Wij gaan er vanuit dat hier aan voldaan is met het door ons doorlopen proces van de Sinnetafels.***

*b. de locatie aansluit op het bestaand stedelijk gebied of die een redelijke aansluiting heeft of krijgt op het stedelijk weefsel van de kern: **De locatie van ons initiatief sluit niet direct aan op het bestaand stedelijk gebied, maar de vliegbasis kan wel redelijkerwijs gezien worden als stedelijk weefsel. Klopt deze veronderstelling? De bevestiging hiervan kunnen wij niet terugvinden in de toelichting van de verordening. Mocht de vliegbasis niet als stedelijk weefsel gezien worden dan wensen wij dat begrip stedelijk weefsel zo gedefinieerd wordt in de omgevingsverordening dat de vliegbasis Leeuwarden kan worden gezien als stedelijk weefsel.***

c. aangetoond wordt dat de opstelling naar redelijke verwachting binnen 10 jaar onderdeel zal uitmaken van de stedelijke woon- of werkkuitbreiding of daarop zal aansluiten, in de gevallen dat niet wordt voldaan aan onder b;

d. deze opstellingen nabij het bestaand stedelijk gebied worden gesitueerd, op grond van een afweging waaruit blijkt dat deze landbouwgronden minder waardevol zijn dan de landbouwgronden op alternatieve locaties aansluitend aan de kern: De locatie heeft formeel een landbouwbestemming, maar is feitelijk al decennialang niet als zodanig in gebruik en dat zal de komende decennia ook niet gebeuren. Defensie wil de grond zo arm mogelijk houden om geen vogelaantrekkende werking te hebben met het oog op de vliegtuigen. Dit was ook een van de redenen waarom wij eerder ontheffing van de provincie hebben gekregen om ons initiatief door te zetten.

e. de locatie niet ligt het in natuurnetwerk Nederland of in natuur buiten het natuurnetwerk Nederland.

3. Bij toepassing van het tweede lid worden de volgende voorwaarden in acht genomen bij de inpassing van de opstelling van zonne-energie:

a. landschappelijke en ecologische inpassing komt tot stand met behulp van een omgevingstafel: Wij gaan er vanuit dat hier aan voldaan is met het door ons doorlopen proces van de Sinnetafels.

b. de omvang van de opstelling is afgestemd op de energiebehoefte van de kern, of van enkele samenwerkende kernen: Wij merken hier op dat het de behoefte van kernen betreft. Echter ligt bij deze locatie de grootste behoefte bij de Vliegbasis zelf als grote afnemer. Kan de behoefte van deze grote afnemer meegenomen worden in de onderbouwing van de behoefte? Zo niet, dan zouden wij graag dit artikel aangepast zien met de toevoeging dat de behoefte mede afgestemd kan worden op grote afnemers in de omgeving, bijvoorbeeld de stad Leeuwarden en/of de kernen die liggen in het beperkingengebied van vliegbasis Leeuwarden.

c. de omvang van de opstelling voldoet aan de maximale omvang, zoals aangegeven op de kaart Maximale omvang opstellingen voor zonne-energie in Bijlage 6.1: Wij merken op dat de Bijlage 6.1 niet te vinden is in de gepubliceerde omgevingsverordeningen op <https://www.fryslan.frl/omgevingsverordening> en op de Regels op de kaart in het omgevingsloket. Wel staat er in de toelichting dat voor overige kernen, waar Marsum, Ingelum, Jelsum en Koarnjum onder vallen een maximum geldt van 5 ha. We vragen ons af of het hier mogelijk is om de maximale hectares per kern te combineren in één gezamenlijk zonnepark of dat dit initiatief vrijstelling kan krijgen van de maximale hectares gezien de bijzondere ligging nabij Vliegbasis Leeuwarden en de stad Leeuwarden. Het zonnepark is zo gesitueerd dat het vanaf de openbare weg bijna niet te zien zal zijn.

d. zo mogelijk worden combinaties gemaakt met andere opgaven en ambities, waarbij in ieder geval ruimte wordt gereserveerd voor het versterken van de biodiversiteit en sprake is van 25 procent onbedekt oppervlak van boven gezien tussen de PV panelen; Het versterken van de biodiversiteit is binnen de mogelijkheden van die locatie opgenomen in de Sinnetafels. Tijdens het proces van de Sinnetafels is afgesproken om van de ca. 12 ha ongeveer 10 ha te beleggen met zonnepanelen; te weten 16,66 % (zie pagina 5 van de Sinnetafel). In uw wijziging stelt u voor om 25% onbenut te laten van bovenaf gezien. Dat betekent minder opbrengst per ha; dat betekent minder rendement en een minder gunstige business case. We willen u verzoeken ons project voor dit punt onder de oude regelgeving te laten vallen, temeer omdat de vliegbasis wil dat de grond zo arm mogelijk gehouden wordt vanwege de vogelaantrekkende functie die een weide kan hebben.

e. de omgeving wordt betrokken bij het planproces en ten minste 60 procent van het zonnepark is in eigendom van de lokale gemeenschap; de omgeving is via meerdere informatiebijeenkomsten en ledenvergaderingen en publicaties van Dorpsbelangen betrokken en bepalend geweest. Zoals eerder vermeld gaan we voor 100% eigenaarschap.

Tot slot merken wij op dat:

- wanneer wij niet vallen onder het 'overgangsrecht' van artikel 9.3 lid 3 of ;
- wanneer dit artikel niet ook een uitzondering biedt op artikel 6.6 van de verordening of;
- wanneer wij niet kunnen voldoen aan de voorwaarden uit artikel 6.6;

er voor ons initiatief op deze locatie met de voorgestelde omvang geen ruimte is. Dit zou een grote teleurstelling zijn voor ons jarenlang breed gedragen initiatief, geïnitieerd vanuit de dorpen zelf en welke meerdere Sinnetafels heeft doorlopen met goedkeuring van zowel de Provincie Fryslân als de gemeente Leeuwarden. Dit maakt dat er een hoge mate van gewekte verwachtingen is richting de dorpsbelangen van Marsum, Ingelum en Jelsum-Koarnjum (en de inwoners) vanuit de Provincie.

In uw reactienota van de vorige "Wijziging Verordening Romte Fryslân 2014 (zon)" schrijft u het kernachtig:

Overwegende dat: - de omgeving nauw betrokken is bij proces, - de locatiekeuze a.d.h.v. Sinnetafels is gedaan, - de provincie in het traject betrokken is geweest, - de mogelijkheden om het zonnepark op het vliegveld zelf te realiseren zijn onderzocht, - de gronden niet geschikt zijn voor landbouw, - het project in vergevorderd stadium is, maar vanwege zorgvuldig traject nog niet ter inzage heeft gelegen, - er sprake is van mede-eigendom van dorpsbelangen van verschillende dorpen, menen wij dat het zonnepark op grond van het nieuw ingevoegde artikel 9.4.1, derde lid is uitgezonderd van de zonneladder.

Deze argumenten zijn nog onverkort van kracht. Het kan toch niet zo zijn dat een tijdrovend traject bij de overheid m.b.t. de beschrijving van de tender de energietransitie van onderop doet blokkeren.

3. Andere belangrijke motivaties voor dit zonnepark:

Met het zonnepark wordt Defensie ook de gelegenheid verschaft om in het kader van goed nabuurschap enige compensatie te leveren voor de vele geluidshinder die de omliggende dorpen ervaren. Op 3 april 2023 en op 4 december 2023 is het zonnepark onderwerp van gesprek geweest in een overleg van Staatssecretaris van Defensie dhr van der Maat en de Commissaris van de Koning, dhr. A. Brock, wethouders omliggende gemeenten en vertegenwoordigers van de dorpen met als doel om de balans tussen de dorpen en de vliegbasis weer zoveel mogelijk te doen herstellen.

Het 12 ha grote zonnepark zal stroom leveren aan de omliggende dorpen en aan de vliegbasis. Het deel van de vliegbasis zal "voor de meter" geleverd worden. Het surplus zal via een al aangelegde 20 kV-kabel op het hoogspanningsnet aangesloten worden waardoor er geen aansluitproblemen door netcongestie zullen optreden.

Dringend verzoek:

Al het voorgaande overwegende, verzoeken wij u, vanuit de Dorpsbelangen van Marsum, Ingelum en Jelsum-Koarnjum om de Omgevingsverordening provincie Fryslân zodanig aan te passen dat ons breed gedragen initiatief voor de realisatie van een zonnepark op deze locatie past binnen de regels van deze verordening en onze eerder gegeven uitzonderingspositie van kracht blijft.

Graag lichten wij onze zienswijze toe in een gesprek met de betreffende gedeputeerd(en) en/of ambtenaren.

De werkgroep Zonnepark vliegbasis van de dorpen Marsum, Ingelum, Jelsum en Koarnjum

Geert Verf (vz.)

Rutger Bijlsma (secr.)

Binnenbuorren 4, 9034 GN Marsum

Wylde Tulpstrjitte 8, 9056 PW Koarnjum

06-21441323